

Валяння вовни

1 рік навчання
Початковий рівень

*Корнієнко Анна Володимирівна ,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник лабораторії
діяльності позашкільних закладів
Інституту проблем виховання НАПН України*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Декоративно-ужиткове мистецтво, з-поміж інших видів народного мистецтва, є унікальним у вирішенні завдань як художнього, так і особистісного розвитку, духовного становлення учнів. Це зумовлено не тільки природою сприймання декоративно-ужиткового мистецтва, а й тим, що вже в ранньому віці ця діяльність становить одну з найдоступніших і емоційно-захоплюючих форм творчості.

На сьогодні деякі з видів декоративно-ужиткового мистецтва забуті людством, наприклад, такий вид мистецтва як валяння (фелтінг). Валяння - процес отримання з неспрядених вовняних волокон войлочної маси (фетру) шляхом сплутування між собою волокон вовни.

Навчальна програма реалізується у гуртках художньо-естетичного напрямку позашкільних навчальних закладів та спрямована на вихованців 8–15 років.

Мета програми – розвиток індивідуальних творчих здібностей дітей, пізнання ними свого коріння через такий вид декоративно-ужиткового мистецтва, як валяння з вовни (фелтінг).

Основні завдання:

ознайомити вихованців з різноманітними видами вовни, специфіки застосування їх у декоративно-ужитковому мистецтві;

навчити виготовляти вироби методом мокрого і сухого валяння, поєднувати у виробі вовну з іншими матеріалами, робити викрійки для виробів, з урахування ущільнення вовни;

виховати дбайливе ставлення та пошану до надбань народного мистецтва;
розвинути художній смак, творчу уяву, фантазію, виробити індивідуальний стиль роботи.

Навчальна програма передбачає 1 рік навчання, розрахована на початковий рівень - 144 години на рік, 4 години на тиждень.

Зміст роботи гуртка спрямований на вивчення історії виникнення валяння вовни, ознайомлення з виробами, що виконані давніми майстрами та майстрами сучасності.

Форми і методи навчання: навчання проводиться за фронтально-індивідуальною формою; використовуються такі методи: бесіда, індивідуальні та колективні вправи, екскурсії в природу, на виставки, зустрічі з народними майстрами тощо.

Методи контролю за отриманими результатами: наприкінці кожного заняття проводиться коротке опитування, демонстрація виконаних робіт, їх аналіз.

В основу програми покладені положення компетентісного та діяльнісного підходів.

Програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення у зміст програми та розподіл годин за темами, ураховуючи інтереси гуртківців, стан матеріально-технічної бази закладу.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Техніка сухого валяння	1	37	38
3.	Техніка багатошарового накладання вовни під скло	1	15	16
4.	Техніка мокрого валяння	1	31	32
5.	Валяння на шаблоні	1	19	20
6.	Картини в техніці мокрого валяння	1	15	16
7.	Техніка нанесення візерунку по шаблону	1	7	8
8.	З'єднання вовни з іншими матеріалами (нуно-фелтінг)	1	9	10
9.	Підсумок	-	2	2
	Разом	9	135	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета та зміст роботи гуртка. Види декоративно-ужиткового мистецтва. Ознайомлення з валянням вовни як одним з видів декоративно-ужиткового мистецтва. Матеріали для виготовлення виробів технікою сухого та мокрого валяння.

2. Техніка сухого валяння (38 год.)

Теоретична частина. Техніка безпеки з колючими та ріжучими предметами. Надання першої медичної допомоги у випадку травмування. Ознайомлення з принципом роботи виконання виробів технікою сухого валяння (правила вколювання голки, формування виробу, накладання вовни; прийоми фіксування потрібної форми деталей, приєднання дрібних деталей до основної деталі виробу).

Практична частина. Виготовлення брошок “Ромашки”, “Горобець”, браслету з розочок. Виготовлення іграшок: “Сонечко”, “Равлик”, “Лисичка”, “Дракончик”, “Пінгвін”, “Тигр”.

3. Техніка багатошарового накладання вовни під скло (16 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям перспективи (зміна розмірів предметів в залежності від дальності їх розташування).

Практична частина. Виготовлення картин (пейзаж, натюрморт).

4. Техніка мокрого валяння (32 год.)

Теоретична частина. Правила поєднання об’ємних деталей з площиною. Правила валяння на каркасі.

Практична частина. Виготовлення брошок у вигляді квітів (волошка, дзвіночки, мак, лілія, калли, ірис, хризантема, тюльпан, листочки, анемони, рози, соняшник). Валянці для ляльки. Риба об’ємна. Композиція “Калина” (валяння кульок сухим методом, валяння основи – мокрим).

5. Валяння на шаблоні (20 год.)

Теоретична частина. Правила розрахунку розмірів викрійки, відповідно ущільнення виробу.

Практична частина. Виготовлення чохла для мобільного телефону, окулярів. Виготовлення новорічних іграшок.

6. Картини в техніці мокрого валяння (16 год.)

Теоретична частина. Правила привалювання шарів вовни.

Практична частина. Пейзаж «Пори року».

7. Техніка нанесення візерунку по шаблону (8 год.).

Теоретична частина. Правила виготовлення шаблону. Поняття симетрії.

Практична частина. Писанка. Ялинкові іграшки.

8. З'єднання вовни з іншими матеріалами (10 год.)

Теоретична частина. Правила з'єднання шнурів, кульок та фрагментів тканини (шовк, шифон).

Практична частина. Виготовлення серветки в техніці «нуно-фелтінг».

9. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Оформлення та підготовка робіт до виставки.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- історію виникнення валяння вовни як виду декоративно-ужиткового мистецтва;
- види вовни та правила їх застосування;
- принципи роботи виконання виробів технікою сухого валяння (правила вколювання голки, формування виробу, накладання вовни; прийоми фіксування потрібної форми деталей, приєднання дрібних деталей до основної деталі виробу);
- принципи роботи виконання виробів технікою мокрого та сухого валяння.

Вихованці мають вміти:

- виготовляти вироби методом мокрого і сухого валяння;
- поєднувати у виробах вовну з іншими матеріалами;
- робити викрійки для виробів, з урахування ущільнення вовни.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання найпростіших способів отримання матеріалу з валяної вовни;
- виконання валяної площини, шариків, шнурів з вовни;
- виготовлення виробу за ескізом;
- виготовлення виробу з використанням шаблону.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Основне обладнання	Кількість
<i>Матеріали</i>	
Вовна (слівер)	15 кг
Напівтонка різнокольорова вовна	15 кг
Прості олівці	15 шт.
Відріз шовкової тканини 200×200	15 шт.
Плівка з пухирцями	15 наб.
Папір для малювання	15 наб.
<i>Інструменти та приладдя</i>	
Ножиці для паперу	15 шт.
Поролон 100×50×30	15 шт.
Лінійка	15 шт.
Голки для валяння (№36-38-40)	15 наб.
Посуд для води (миска 1,5 л)	15 шт.
Серветки бавовняні 500×300	15 шт.
Рідке мило	5 шт.
Сітка капронова 500×300	15 шт.
Картон	15 наб.
Поліетилен 500×300	15 шт.
<i>Обладнання</i>	
Рамки для картин під скло (200×300)	30 шт.
Рамки для картин під скло (100×150)	15 шт
Столи учнівські	15 к-тів
<i>Таблиці і плакати</i>	
Техніка безпеки	1 к-т
Алгоритми виконання виробів	1 к-т

ЛІТЕРАТУРА

1. Шинковская К.А. Войлок. Все способы валяния / К.А. Шинковская. - АСТ-Пресс Книга, 2011.
2. Кокарева Ия. Живописный войлок / Кокарева Ия. - АСТ-Пресс Книга, 2009. - 120 с.
3. www.felt-club.ru